

prima instanță - judecătoria Criuleni-Valeriu Ciuntu.
Curtea de Apel Chișinău - N. Traciu, M. Anton, Iu. Cotruță.

DECIZIE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către avocatul Valeriu Pelin, în interesele lui Bocan Gheorghe,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Bocan Gheorghe împotriva Primăriei s. Cruglic, r-nul Criuleni, Consiliului Sătesc Cruglic, r-nul Criuleni, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată "Agromălăieș" cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, anularea actelor administrative,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016 prin care a fost respinsă cererea avocatului Pelin Valeriu în interesele lui Bocan Gheorghe privind scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depusă cu acordarea termenului pentru achitarea taxei de stat,

c o n s t a t ă:

La 19 decembrie 2014 Bocan Gheorghe a depus cererea de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Cruglic, Consiliul sătesc Cruglic prin care a solicitat să fie recunoscut dreptul de proprietate asupra atelierului de tâmplărie și piloramei din s. Cruglic, r-nul Criuleni, să fie scutit parțial de la plata taxei de stat, deoarece în prezent nu lucrează și situația materială este grea.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, prin decizia Consiliului sătesc Cruglic, r-nul Criuleni din 08 octombrie 1996 a primit în posesie și folosință de la Primăria satului Cruglic, r-nul Criuleni următoarea avere: atelierul de tâmplărie și pilorama din satul Cruglic, r-nul Criuleni.

În perioada din 08 octombrie 1996 până la 02 aprilie 2012 când s-a adresat în instanța de judecată, adică timp de 16 ani, nimeni nu i-a tulburat posesia și folosința.

În anul 2013, Primăria a pretins la averea dată.

Toți acești 17 ani reclamantul cu bună credință s-a folosit, a exploarat această avere. În anii de posesie și folosință i-a schimbat detaliile, i-a făcut reparație capitală, devenind un proprietar de bună credință.

De asemenea a indicat că, primăria nu are nevoie de bunurile respective, întrucât intenționează să le înstrăineze (f.d. 4-5).

Prin încheierea Judecătoria Criuleni din 31 decembrie 2014 s-a admis capătul de cerere de chemare în judecată a reclamantului cu privire la scutirea de plata taxei de stat. Reclamantul s-a scutit de la plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată (f.d. 25).

La 29 iunie 2015 Bocan Gheorghe a depus cerere suplimentară de chemare în judecată prin care a solicitat să fie recunoscut dreptul de proprietate asupra atelierului de tâmplărie și piloramei situate în satul Cruglic, r-nul Criuleni, anularea deciziei Consiliului sătesc Cruglic nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015 cu privire la desfășurarea licitației privind vânzarea bunului imobiliar (atelierul de tâmplărie și piloramei) ca fiind ilegală, în rest a susținut cele expuse în cererea de chemare în judecată.

În motivarea cererii suplimentare a indicat că, prin decizia Consiliului sătesc Cruglic nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015 cu privire la desfășurarea licitației privind vânzarea bunului imobil și anume atelierul de tâmplărie și piloramei cu nr. cadastrale 3125111052.01 și 3125111052.02 s-a dispus vânzarea prin licitație a bunurilor imobile, despre care a aflat la 18 mai 2015.

Consideră că decizia dată este ilegală, deoarece prevede înstrăinarea bunurilor aflate în litigiu, la care pretinde o persoană terță.

În legătură cu faptul că, a fost numită licitația privind vânzarea bunurilor s-a adresat cu cerere prelabilă prin care a solicitat anularea deciziei Consiliului Sătesc nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015, însă cererea acestuia nu a fost satisfăcută (f.d. 79,80).

La 12 octombrie 2015 societatea cu răspundere limitată "Agromălăeș" a depus cerere prin care a solicitat admiterea acesteia ca intervenient de partea pârțului (f.d. 99,100).

La 09 noiembrie 2015 Bocan Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată suplimentară împotriva Primăriei s. Cruglic, Consiliul sătesc Cruglic, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată "Agromălăieș" prin care a solicitat să fie recunoscut dreptul de proprietate a reclamantului asupra atelierului de tâmplărie și piloramei situate în satul Cruglic, r-nul Criuleni, anularea deciziei Consiliului sătesc Cruglic nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015 cu privire la desfășurarea licitației privind vânzarea bunului imobil ca fiind ilegală, anularea contractului de vânzare-cumpărare a atelierului de tâmplărie și piloramei încheiat între Primăria satului Cruglic, r-nul Criuleni și societatea cu răspundere limitată "Agromălăieș" ca nelegitim, termenul de atac privind anularea actelor menționate să fie recunoscut ca omis motivat.

Suplimentar, celor expuse în cererile de chemare în judecată menționate supra, a relevat că, consideră contractul de vânzare-cumpărare a tâmplăriei și piloramei ca ilegal, întrucât au fost înstrăinate bunurile care se aflau în litigiu (f.d. 116-117).

Prin încheierea din 08 decembrie 2015 a Judecătorei Criuleni a atras în calitate de intervenient accesoriu din partea pîrîtului, societatea cu răspundere limitată "Agromălăieș" (f.d. 137).

Prin hotărîrea Judecătorei Criuleni din 09 martie 2016 s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Bocan Gheorghe împotriva Primăriei satului Cruglic, r-nul Criuleni, cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate asupra atelierului de tîmplărie și pilaramei din s. Cruglic, raionul Criuleni, reclamantul Bocan Gheorghe s-a repus în termen pentru contestarea deciziei consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni, nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015, decizia consiliului local Cruglic, r-nul Criuleni nr. 2/4 din 23 ianuarie 2015 cu privire la desfășurarea licitației privind vînzarea bunului imobil (atelierul de tîmplărie și pilaramei, situate în s. Cruglic, r-nul Criuleni) prin care a fost decis ca să se aprobe organizarea și defășurarea licitației privind vînzarea-cumpărarea bunului imobil cu număr cadastral 3125111052, inclusiv terenul cu construcții cu suprafața de 0,3535 ha, bunurile imobile cu numele cadastrale 3125111052.01 – "clădire de producere" cu suprafața de 205,3 m², bunul imobil cu număr cadastral 3125111052.02 - "Clădire de producere" cu suprafața de 205,3 m² la preț inițial al lotului de 677 000 lei s-a anuleat ca ilegală (f.d. 168-171).

Nefiind deacord cu hotărîrea primei instanțe, societatea cu răspundere limitată "Agromălăeș" la 05 aprilie 2016 a depus cerere de apel prin care a solicitat admiterea cererii de apel cu casarea hotărîrei primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.181-186).

Nefiind deacord cu hotărîrea primei instanțe la 07 aprilie 2016, Primăria satului Cruglic a depus cerere de apel prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată (f.d.187-191).

Nefiind deacord cu hotărîrea primei instanțe la 08 aprilie 2016 Bocan Gheorghe a depus cerere de apel prin care a solicitat să fie admis apelul, casată hotărîrea primei instanțe ca nelegitimă cu remiterea la rejudecarea a cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată (f.d. 192-193).

Prin cererea din 23 iunie 2016 avocatul Pelin Valeriu în interesele lui Bocan Gheorghe, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu situația materială grea (f.d. 204).

Prin încheierea din 23 iunie 2016 Curtea de Apel Chișinău a repins cererea reprezentantului apelantului Bocan Gheorghe, avocatul Pelin Valeriu privind scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, împotriva hotărîrii Judecătorei Criuleni din 09 martie 2016, nu s-a dat curs cererii de apel declarată de către apelantul Bocan Gheorghe, împotriva hotărîrii Judecătorei Criuleni din 09 martie 2016, s-a acordat apelantului Bocan Gheorghe termen pentru achitarea taxei de stat în sumă de 15 232,50 lei, de 10 zile din momentul recepționării apelului, ședința de judecată fiind stabilită la data de 06 octombrie 2016, ora. 11:00 (f.d.207-208).

La 18 iulie 2016 avocatul Valeriu Pelin în interesele lui Bocan Gheorghe a depus cerere de recurs prin care a solicitat să fie casată încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016, cu pronunțarea unei decizii prin care să fie scutit Bocan Gheorghe de la plata taxei de stat.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, nu este de acord cu încheierea instanței de apel din 23 iunie 2016 din considerentul că, recurentul nu activează, situația materială este foarte grea, dînsul are numai gospodăria agricolă în jurul casei. Agricultură de fapt este protejată de stat, astfel recurentul urmează să fie scutit de la plata ataxei de stat. Aceste argumente au fost invocate și în cadrul primei instanțe care au fost considerate întemeiate și a fost scutit de la plata taxei de stat (f.d.25).

Analizînd termenul de depunere a recursului, instanța de recurs a constatat că, Curtea de Apel Chișinău a emis încheierea la 23 iunie 2016.

Prin citația la cauza civilă părțile au fost informate despre existența ședinței și în anexă l-i s-a remis copia încheierii din 23 iunie 2016 (fd. 210), însă la materialele cauzei nu este informația cu referire la data expedierii citației și data recepționării acesteia de către părți.

Recursul a fost depus la 20 iulie 2016. Potrivit înscrisurilor anexate la cererea de recurs, recurentul a recepționat încheierea la 14 iulie 2016, respectiv se consideră recursul depus în termenul stabilit de lege.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casată încheierii și remiterea pricinii la rejudecare la stadia primirii cererii de apel la Curtea de Apel Chișinău în același complet de judecată din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) Codul de procedură civilă instanța de recurs, poate să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, art. 6 § 1 din Convenție îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil. Astfel, acest articol consfințește un „drept la o instanță“, în cadrul căruia dreptul de acces, și anume dreptul de a sesiza instanța în materie civilă, nu constituie decât un singur aspect.

Cu toate acestea, la fel ca și Guvernul, Curtea admite că, potrivit jurisprudenței sale constante, „dreptul la o instanță“ nu este absolut. El se pretează unor limitări deoarece, prin însăși natura sa, el impune o reglementare din partea statului care poate să aleagă mijloacele pe care să le utilizeze în acest scop. În aceasta privința, Curtea reamintește că, ea nu a exclus niciodată ipoteza ca interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natura financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy-Miloslavsky, p. 80–81, §§ 61).

Cu toate acestea, Curtea reiterează faptul că, valoarea taxelor, apreciată în lumina circumstanțelor unei cauze concrete, inclusiv solvabilitatea reclamantului și

faza de procedura în care limitarea respectivă este impusă, sunt factori care trebuie luați în considerare pentru a stabili dacă partea interesată a beneficiat de dreptul său de acces la instanță sau dacă, din cauza valorii taxelor, accesul la o instanță a fost limitat într-o asemenea măsură încât dreptul este încălcat chiar în esența sa (Tolstoy-Miloslavsky p. 80–81, §§ 63 și Kreuz, § 60).

În conformitate cu art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Respectiv, instanța de judecată, în fiecare caz, urmează să, cerceteze probele ce vin să probeze situația materială a reclamantului pentru a decide asupra scutirii sau nu de la plata taxei de stat astfel încât, dreptul reclamantului de acces la o instanță de judecată să nu fie încălcat în substanță.

La depunerea cererii de chemare în judecată, reclamantul a solicitat scutirea de la plata taxei de stat deoarece nu activează și situația financiară a acestuia este grea.

Prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 31 decembrie 2014, reclamantul a fost scutit de la plata taxei de stat (f.d. 25). În motivarea încheierii, instanța de judecată a motivat că, din înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată urmează că, reclamantul Bocan Gheorghe nu lucrează și situația lui materială este grea, careva alte venituri nu are, din care considerente este în imposibilitatea de a plăti integral taxa de stat la depunerea cererii de chemare în judecată, achitînd doar suma de 150 de lei.

După depunerea cererii de apel, la 23 iunie 2016 Bocan Gheorghe a solicitat scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu situația grea materială. Totodată menționînd că este de acord de a achita suma de 1000 de lei (f.d. 204).

În motivarea încheierii, instanța de apel a menționat că apelantul nu a prezentat probe incontestabile și pertinente care ar justifica imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel.

În acest context, instanța de recurs menționează, că instanța de apel, contrar prevederilor legale, nu a examinat cererea recurentului de a fi scutit parțial de la achitarea taxei de stat, în cazul cînd acesta s-a arătat disponibil de a achita 1000 de lei, ci doar s-a pronunțat asupra cererii de scutire totală de la plata taxei de stat.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6.1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucît Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (Hotărîrea Artico împotriva Italiei, 1980, para. 33), acest drept nu poate fi considerat efectiv decît dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică, în mod corect examinate de către instanța sesizată. Astfel spus, art. 6. implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (Hotărîrea Prez împotriva

Franței, 2014, para. 80, Hotărîrea Van der Hurk împotriva Olandei, 1994, para. 59).

Mai mult ca atât, în cauza Mahov contra Moldovei, Curtea Europeană a Drepturilor omului a constatat că, deși prima instanță a constatat imposibilitatea reclamantului de a plăti taxa de stat, aceasta l-a obligat să o plătească după ce a respins pretențiile lui. Instanța de judecată nu a explicat motivele schimbării poziției sale și nici nu s-a referit la vre-o dovadă care ar fi fost probată că situația patrimonială a reclamantului s-ar fi îmbunătățit radical, constatînd în final o încălcare a art. 6.1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

E de menționat că, în speță, instanța de apel nu a examinat probele anexate de către recurent la depunerea cererii de chemare în judecată și nu a stabilit nici o circumstanță care să justifice schimbarea situației financiare a recurentului.

De asemenea, e de menționat că examinarea cererii de scutire de la achitarea taxei de stat cât și de la scutirea parțială este de competența instanței căreia i s-a adresat cererea, or Curtea Supremă de Justiție nu-și poate aroga asemenea competențe.

Prin urmare, din considerentele sus menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs urmează de admis cu casarea încheierii instanței de apel și cu remiterea cauzei la rejudecare la stadia primirii cererii de apel în același complet de judecată.

În conformitate cu art.427 lit. b) Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către avocatul Valeriu Pelin în interesele lui Bocan Gheorghe.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2016 emisă în cauza Bocan Gheorghe împotriva Primăriei satului Cruglic, r-nul Cantemir, Consiliul sătesc Cruglic, r-nul Cantemir, intervenient accesoriu societatea cu răspundere limitată "Agromălăieș" cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și anularea actelor administrative, cu remiterea pricinii la rejudecare la stadia primirii cererii de apel la Curtea de Apel Chișinău în același complet de judecată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judecători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

